

Slutrapport for kampagnen

Kontrol af anvendelse og mærkning af fødevarekontaktmaterialer

INDLEDNING

Anvendelse af fødevarekontaktmaterialer

Mangelfuld eller forkert håndtering af fødevarekontaktmaterialer (FKM) i fødevarevirksomheder kan føre til øget afsmitning af uønskede kemiske stoffer til mad og drikke. Det kan fx være, hvis der anvendes et materiale, der ikke er bestemt til kontakt med fødevarer, eller hvis et egnet materiale anvendes forkert.

Producenter er forpligtede til at undersøge FKM til de anvendelser, som de er bestemt til. Det vil sige, at risikoen ved andre anvendelser af materialet ikke er kendt. Men vi ved, at høj temperatur og kontakt til fed mad kan øge afsmitningen af uønsket kemi. Generelt kan forkert anvendelse af fødevarekontaktmaterialer bidrage til vores samlede udsættelse for uønsket kemi.

Engrosvirksomheder, der forhandler FKM, skal sørge for at deres kunder, f.eks. detailvirksomheder med fødevareproduktion, får anvendelsesanvisninger for FKM som en del af mærkningen af FKM. Mangelfulde eller forkerte oplysninger til detailvirksomhederne kan føre til forkert anvendelse og dermed øget afsmitning af uønskede kemiske stoffer til mad og drikke.

Fødevarestyrelsen kontrollerer anvendelse af FKM som en del af den almindelige fødevarekontrol. Derudover kontrollerer Fødevarestyrelsen FKM-virksomheder.

Formålet med kampagnen

Formålet med kampagnen er:

- at kontrollere regelefterlevelsen, hvad angår brugen af FKM i detailvirksomheder med fødevareproduktion, herunder kontrol i de virksomheder, som havde en bagatelagtig overtrædelse i kampagnen i 2018.
- at vejlede om korrekt anvendelse af FKM i detailvirksomheder med fødevareproduktion, herunder korrekt anvendelse ved genbrug af emballager.
- at kontrollere og vejlede om mærkning i FKM engrosleddet, således at den nødvendige information videregives til fødevaredetaileddet
- at kontrollere i FKM engrosleddet, at der er overensstemmelse mellem anvendelsesanvisninger i overensstemmelseserklæringen eller anden dokumentation og mærkningen af produktet.
- at styrke ensartethed i kontrollen.

Tidligere kampagne

Fødevarestyrelsen gennemførte i 2018 en kontrolkampagne i detailvirksomheder med produktion med samme formål og fremgangsmåde.

I kampagnen i 2018, hvor 729 detailvirksomheder blev kontrolleret, var der manglende regelefterlevelse i 20,6 % af de kontrollerede detailvirksomheder. Der manglede anvendelsesanvisninger i 19,6 % af de kontrollerede detailvirksomheder og forekom ukorrekt anvendelse i 1 % af de kontrollerede detailvirksomheder.

I kampagnen i 2018 blev en overtrædelse, hvor nødvendige anvendelsesanvisninger manglede i detailvirksomheden, vurderet som bagatelagtig, hvilket bl.a. blev begrundet med, at Fødevarestyrelsen lagde vægt på at vejlede om reglerne. I kampagnen i 2020 gav en tilsvarende overtrædelse anledning til en indskærpelse, som er udgangspunktet for førstegangsovertrædelser. I resultatopgørelsen for regelefterlevelsen i begge kampagner indgår både bagatelagte overtrædelser og overtrædelser, der har medført sanktioner. Derfor er antallet af overtrædelser i de 2 kampagner sammenlignelige.

KONKLUSION

Ni ud af ti detailvirksomheder har styr på anvendelse af FKM

Det er næsten en halvering i andelen af overtrædelser siden kampagnen i 2018 (jf. tabel 1)

Andelen af detailvirksomheder, der har nødvendige anvendelsesanvisninger er steget fra 80% til 93%

Nu er der således kun 6,6 % af detailvirksomhederne, der mangler en anvisning (jf. tabel 1), hvilket er væsentlig færre end i 2018 med 19,6 %.

Til gengæld forekom ukorrekt anvendelse af FKM i en større andel af virksomhederne med 4,6 % mod 1 % i 2018.

Kampagnen i 2018 ser ud til at have haft effekt

I virksomheder, der overtrådte reglerne i 2018, var der færre overtrædelser (6,8 %) end i de øvrige virksomheder (12,2 %).

Hver femte engrosvirksomhed skal gøre det bedre

Kontrollen hos leverandørerne til detailledet viste, at 20,3 % ikke levede op til deres ansvar:

- virksomhederne havde ikke modtaget anvendelsesanvisninger fra egen leverandør (10,8 %) og/eller
- virksomhederne havde ikke videregivet disse oplysninger til detail (18,9 %).

Forekomsten af overtrædelser i leverandørledet er således næsten det dobbelte af overtrædelser i detailledet.

RESULTATER

Til kampagnen udarbejdede Fødevarestyrelsen et faktaark om genbrug af emballage. Faktaarket var til brug for vejledning af detailvirksomheder med produktion, og det blev udleveret ved alle kampagnebesøg i detailledet.

Resultater i tabel 1 (se afsnittet "Tabeller og figurer")

Der er udført 409 kampagnebesøg i detailvirksomheder med produktion. Antallet af detailvirksomheder, hvor der i forbindelse med kampagnen blev konstateret manglende regelefterlevelse, er 46 svarende til 11,2 % af de kontrollerede detailvirksomheder. Den manglende regelefterlevelse i detailvirksomheder fordelte sig på 6,6 %, hvor der manglede

anvendelsesinstruktioner for det anvendte FKM med risiko for forkert anvendelse, og 4,6 %, hvor der var tale om ukorrekt anvendelse.

Resultater i tabel 2 (se afsnittet "Tabeller og figurer")

I kampagnen i 2018 overtrådte 150 detailvirksomheder reglerne. I kampagnen i 2020 blev 74 af disse virksomheder kontrolleret. 69 virksomheder havde styr på reglerne, mens 5 virksomheder igen overtrådte reglerne. Den manglende regelefterlevelse i disse 74 virksomheder udgør dermed 6,8 %, hvor den manglende regelefterlevelse i de øvrige virksomheder udgør 12,2 %.

Resultater i tabel 3 (se afsnittet "Tabeller og figurer")

Der er udført 74 kampagnebesøg i virksomheder, der er leverandører af fødevarekontaktmaterialer til detailledet, idet disse virksomheder blev udpeget til kontrol på baggrund af et konkret FKM solgt til en af de besøgte detailvirksomheder.

Ved disse kampagnebesøg konstateredes manglende regelefterlevelse i 15 virksomheder (20,3 %). I 14 af virksomhederne (18,3 %) var anvendelsesinstruktioner ikke videregivet til detailledet. I 8 virksomheder (10,8 %) var anvendelsesinstruktioner ikke modtaget fra leverandøren og kunne dermed ikke videregives til detailledet.

I en enkelt virksomhed (1,4 % af virksomhederne) var der tale om overtrædelse af de generelle mærkningskrav på et produkt (dybe tallerkener), hvor anvendelsesinstruktioner ikke er nødvendige.

Når vi sammenholdt virksomheder med overtrædelser i detail henholdsvis engros, var der kun 2 tilfælde, hvor der var overtrædelser i både detailvirksomheden og i den leverandørvirksomhed, der efterfølgende var blevet kontrolleret. I ingen af disse 2 tilfælde handlede overtrædelsen hos leverandøren om det FKM, som var årsagen til kontrolbesøget.

METODE

Kampagnens ramme

Kampagnen blev gennemført fra 1. august til 31. december 2020.

Indledningsvist blev detailvirksomheder med produktion kontrolleret i perioden 1. august til 1. november.

En del af disse var udpeget på forhånd på baggrund af resultaterne fra kampagnen i 2018, hvor der var konstateret overtrædelser i de pågældende virksomheder.

Det siger reglerne

I detailledet blev det kontrolleret, at virksomheden efterlever § 7 stk. 2, i bekendtgørelse om fødevarekontaktmaterialer¹. Ifølge denne bestemmelse skal virksomheden sikre, at den kun anvender egnede fødevarekontaktmaterialer og kun til de formål, som de er tiltænkt. Dette indebærer, at en fødevarevirksomhed ikke kan begynde at anvende et FKM, før den har fået kendskab til producentens anvendelsesinstruktioner (brugsinstruktion).

Der er ikke altid behov for en anvendelsesinstruktion for et FKM, der er mærket med "glas og gaffel" eller ingen mærkning har, når der ikke er tvivl om den tilsigtede anvendelse af materialet/genstanden. Ligeledes er der ikke behov for en anvendelsesinstruktion ved genbrug af emballage, når fødevaren, som emballagen skal genbruges til, ikke adskiller sig væsentligt fra det oprindelige indhold. Ved hvert kampagnebesøg i detailledet blev et faktaark om genbrug af emballage udleveret.

¹ Bekendtgørelse nr. 681 af 25. maj 2020 om fødevarekontaktmaterialer

Leverandøren af FKM til detaileddet skal fra sin leverandør (f.eks. producenten) modtage en overensstemmelseserklæring eller anden dokumentation, hvoraf anvendelsesanvisninger fremgår. Ved leverancen til detaileddet skal leverandøren lade FKM ledsage af de samme anvendelsesanvisninger, hvis dette er nødvendigt for sikker og korrekt anvendelse.

Fokus i kampagnen

Fødevarestyrelsen kontrollerede, at anvendelsesanvisningerne var til stede i detailvirksomheden, når dette var nødvendigt, og at virksomheden fulgte anvisningerne korrekt.

Ved hvert kampagnebesøg i detaileddet blev sporbarhedsoplysninger for et FKM taget med, således at leverandøren af det konkrete FKM efterfølgende kunne besøges. I perioden 1. oktober til 31. december kontrollerede vi disse leverandører udtaget til kontrol.

I engrosledet kontrollerede Fødevarestyrelsen, at virksomheden havde modtaget anvendelsesanvisninger fra egen leverandør og havde videregivet disse til kunder, når dette var nødvendigt.

TABELLER OG FIGURER

1. Opgørelse over regelefterlevelsen ved anvendelse af FKM i detailledet i forbindelse med FKM kampagnerne i 2018 og 2020.

År	Antal virksomheder	Virksomheder med bagatelagte overtrædelser	Virksomheder med indskærper	Overtrædelser ialt		Manglende anvendelses-anvisninger		Ukorrekt anvendelse af FKM	
				Antal	%	Antal	%	Antal	%
2018	729	143	7	150	20,6	143	19,6	7	1
2020	409	18	28	46	11,2	27	6,6	19	4,6

2. Regelefterlevelsen i 2020 i virksomheder, der overtrådte reglerne i 2018.

År	Antal virksomheder	Virksomheder med bagatelagte overtrædelser	Virksomheder med indskærper	Overtrædelser ialt		Manglende anvendelses-anvisninger		Ukorrekt anvendelse af FKM	
				Antal	%	Antal	%	Antal	%
2020	74	1	4	5	6,8*	4	5,4	1	1,4

*Antallet af overtrædelser i de øvrige 335 virksomheder er 41 svarende til 12,2 %.

3. Opgørelse over regelefterlevelsen ved engrosforhandling af FKM til detailledet i forbindelse med FKM kampagnen i 2020.

År	Antal virksomheder	Virksomheder med bagatelagte overtrædelser	Virksomheder med indskærper	Overtrædelser ialt		Anvendelse ikke modtaget fra leverandør		Anvendelse ikke videregivet til detail	
				Antal	%	Antal	%	Antal	%
2020	74	8	7	15	20,3	8	10,8	14	18,9